

NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE

LIJST VAN CANDIDAAT-LEDEN

Eventueele bezwaren moeten binnen vier weken worden ingediend bij den Secretaris der Maatschappij. — (art. 2 H.R.).

J. de Vries Reilingh, Hengelo (O.),	(Afd. Overijssel).
L. A. M. Arnolds, Hoorn,	(Afd. Noord-Holland).
K. W. Boelkens, Bedum,	(Afd. Noord-Nederl.).
Th. Wagener, Utrecht,	(Afd. Utrecht).
M. Neven, Amsterdam,	(Afd. Amsterdam).
Souw Hong Tjin, den Haag,	(Afd. 's-Gravenhage en Omstreken).
M. J. Reneman, Bilthoven,	(Afd. Utrecht).
L. H. Pasmans, Heerlen,	(Afd. Limburg).
H. A. Obbes, Haarlem,	(Afd. N.-Holland).
L. Raangs, Amsterdam,	(Afd. Amsterdam).
H. S. Schaaap, Workum,	(Afd. Friesland).

LIJST VAN NIEUWE LEDEN

Als *nieuwe* leden zijn aangenomen :

J. C. J. Tollenaar, Thamerlaan 37, Uithoorn.
Mej. E. H. J. Zonnenberg, Vermeerstraat 106, Amersfoort.
L. Segboer, Groot Hertoginnelaan 272, den Haag.
W. D. J. v. d. Veen, Olympiaplein 50 A ¹ , Amsterdam.
W. W. Keizer, Javastraat 47, den Haag.
U. F. Zuiderveen Borgesius, Vaart 41, Assen.
Th. Hoiting, Nicolaas Beetsstraat 14bis, Utrecht.
F. Wittop Koning, Javastraat 17, den Haag.
J. H. vander Klei, Amstelveenscheweg 296, Amsterdam.
Mej. M. de Boer, Catharijnesingel 85bis, Utrecht.
J. K. Werkman, Hoofdstraat 322, Sassenheim.

EENIGE GEGEVENS EN WENKEN.

1. Het algemeen secretariaat en de redactie van het Tandheelkundig Jaarboekje zijn gevestigd Anton Mauvelaan 9, Bussum, telef. 3225.

---

2. Voor assistentie, waarneming of overname van praktijk zich uitsluitend te wenden tot het Bemiddelingsbureau. Leider: J. H. C. Riddering, Leidscheweg 82, Utrecht.

---

3. De penningmeester van het steunorgaan der Mij. is J. J. Backer Dirks, Eendrachtsweg 2a, Rotterdam. Gelden te remitteren aan de Twentsche Bank, rekening letter S van J. J. Backer Dirks of de postrekening van den penningmeester nr. 248849.

---

4. Aanvragen voor de ongevallen- en ziekteverzekeringpolis op de speciale Maatschappij-voorwaarden, te richten aan de directie der verzekeringsbank: de Nieuwe Eerste Nederlandsche, Prinsessegracht 13, den Haag.

---

5. Den leden der Mij. wordt dringend verzocht geen persoonlijke besprekingen met een ziekenfonds te voeren, alvorens vooraf inlichtingen te hebben ingewonnen bij de betreffende afdelings-ziekenfondscommissie. — Dit voorkomt latere moeilijkheden!

---

6. Collegae, die het voornemen hebben een praktijk over te nemen, waaraan een ziekenfonds-praktijk verbonden is, worden, in hun eigen belang, aangeraden, alvorens daartoe over te gaan, inlichtingen in te winnen bij de Centrale Ziekenfonds-Commissie.

---

7. Het secretariaat der Centrale Ziekenfondscommissie is gevestigd bij B. L. Paërl, Amsterdamscheweg 538, Amstelveen. (postadres Adam, Z.)

---

8. Voor inlichtingen de beroepsethiek betreffende — bijv. advies in gevallen, waarin de Codex niet voorziet — kan men zich wenden tot de Secretaresse der Commissie voor beroepsethiek: Line de Beer-van Essen, de Lairessestraat 126, Amsterdam-Z.

---

9. Het secretariaat der Centrale Commissie voor Schooltandverzorging is gevestigd bij F. E. Pasi, Wilhelminastraat 58 te Haarlem.

NOODCOMITÉ-1940 TOT STEUN VAN DOOR DEN OORLOG
GETROFFEN COLLEGA'S.

3e Verantwoording der op de postgirorekening der Ned. Mij. tot Bevordering der
Tandheelkunde ontvangen giften in chronologische volgorde van binnenkomen,
vanaf 1 November 1940 tot en met 31 December 1940.

(vervolg)

Zie pag. 1003 (Dec. 1940)

Transport f 41.252,66

November		
G. Th. E. R. A.	den Haag	20,—
M. R.	idem	10,—
F. J. M. W.	Nijmegen	30,—
W. Ch. Z.	den Haag	24,—
B. H. S.	Santpoort	5,—
Mej. A. C. A.	Wormerveer	25,—
R. J. H.	Twello	4,—
G. H. B.	Oldenzaal	3,—
H. K. M.	den Haag	20,—
Ph. J. P.	Wassenaar	10,—
H. A. A. M. & Mevr.	Amsterdam	25,—
C. v. V.	Gouda	10,—
Mevr. V. v. D.-N.	Santpoort	10,—
J. A. A.	den Haag	10,—
Ph. A. A. R.	idem	10,—
J. S. B.	Amsterdam	9,—
G. C. S.	Sliedrecht	100,—
J. A. de G.	Apeldoorn	7,50
A. F. C. M.	Etten	5,—
J. L. K.	Apeldoorn	30,—
R. de B.	idem	25,—
F. J. N. B.	den Haag	10,—
J. H. M. en Mevr.	idem	20,—
G. A. H. E. J.	idem	25,—
A. W. H. en Mevr.	Zutphen	25,—
J. v. d. V.	den Haag	20,—
F. J. J. S.	Zaandam	25,—
J. C. H.	idem	5,—
Mej. M. E. M.	Apeldoorn	2,50
L. J. P. C.	Arnhem	40,—
F. M.	IJmuiden	37,50
Afd. Gelderland		500,—
H. B.	Harderwijk	10,—
Mevr. J. v. P.-H.	Arnhem	25,—
H. K. S.	Amstelveen	15,—
J. C. W.	Zwolle	50,—
P. M. A. H.	Laren (N.H.)	25,—
M. R.	den Haag	10,—

Transporteeren ..... f 42.490,16

		<i>Transport</i> . . . . . <i>f</i>	42.490,16
M.S.	Epe	-	25,—
J. W. v. K.	den Haag	-	20,—
M. M. K.	Meppel	-	25,—
Mej. A. C. A.	Wormerveer	-	25,—
G. H. B.	Oldenzaal	-	3,—
J. A. M. de D.	den Haag	-	20,—
C. v. V.	Gouda	-	10,—
J. C. G.	Zaandam	-	5,—
C. L.	Naaldwijk	-	50,—
M. v. D.	den Haag	-	10,—
Ph. J. P.	Wassenaar	-	10,—
B. H. S.	Santpoort	-	5,—
Mej. M. E. M.	Apeldoorn	-	2,50
G. R.	Hoorn	-	10,—
H. M. D. C.	Arnhem	-	25,—
A. F. C. M. B.	Etten	-	5,—
Ph. J. C.	Oosterbeek	-	50,—
F. P. J. H.	Tilburg	-	10,—
Drie collega's (via B. J. B. den Haag)	Haag)	-	140,—
M. S.	Epe	-	25,—
J. v. d. V.	den Haag	-	20,—
F. J. M. T.	Nijmegen	-	100,—
R. J. H.	Twello	-	4,—
A. J. B.	Oldebroek	-	10,—
H. L. Sr.	Apeldoorn	-	100,—
C. R.	Arnhem	-	50,—
A. J. D. v. d. K.	Amsterdam	-	15,—
Mevr. J. K.-P.	den Haag	-	10,—

Ontvangen per Post-Giro Ned. Mij. t. Bev. d. Tandh. *f* 43.274,66
 Ontvangen door L. A. Henry . . . . . - 4.910,—

In totaal was derhalve aan giften ontvangen . . . . . *f* 48.184,66
 Tot en met 31 December 1940 is hiervan uitgekeerd aan
 getroffen collega's . . . . . - 30.890,—

Beschikbaar saldo op 1 Januari 1941 . . . . . *f* 17.294,66
 Bovendien heeft het Nood-Comité toezeggingen ontvangen
 van giften ten bedrage pro resto:
 per administratie N. M. T. Bev. d. Tandh. *f* 9.582,50
 per L. A. Henry . . . . . - 2.845,—
f 12.427,50

en nog financiële verplichtingen op zich genomen voor 1941 tot een
 uit te keeren bedrag van circa *f* 1.500,—.

*De 4e verantwoording, betrekking hebbende op giften, ontvangen na 1 Januari 1941,
 wordt in een volgend nummer gepubliceerd.*

BESCHRIJVINGSBRIEF

VAN DE ZEVEN-EN-TWINTIGSTE JAARVERGADERING
(DRIE EN VEERTIGSTE ALGEMEENE VERGADERING)
te houden te Utrecht op Zaterdag 8 Februari 1941, 's nam. 4 uur
en op Zondagochtend 9 Februari 1941 om 10 uur in het
Jaarbeurs-restaurant, Vreeburg.

AGENDA:

Zaterdagmiddag 4 uur:

1. Openingsrede van den Voorzitter.
2. Notulen en ingekomen stukken. (De verkorte notulen der 41e en 42e Alg. Verg. zijn opgenomen in het T. v. T. van Mei en December 1940).
3. Jaarverslag van den Secretaris H. B.
4. a. Jaarverslag van den Penningmeester H. B.
b. Verslag van den accountant.
c. Verslag van de verificatie-commissie.
5. Begrooting over het jaar 1941.
6. Benoeming van een verificatie-commissie voor het loopende jaar.
7. Jaarverslagen van de afdeelingen. (Zie Januari-nummer T. v. T.) ¹⁾
8. Jaarverslag van:
  - a. de commissie tot beheer van het Steun-
orgaan.
  - b. den directeur van het bemiddelingsbureau.
  - c. de centrale commissie voor schooltandver-
zorging.

} (Zie Jan-
nummer
T.v.T.) ¹⁾

¹⁾ Ter besparing van drukkosten zijn de Afdelings- en Commissie-verslagen alleen afgedrukt in het Januari-nummer van het T. v. T.

d. de commissie voor kleutertandverzorging. e. de onderwijs- en examencommissie. f. de commissie voor de „nazorg”. g. de centrale ziekenfonds commissie. h. de commissie voor beroepsethiek. i. de polikliniek commissie. j. de tandtechnische ordeningscommissie. k. de commissie voor mededeelingen aan de pers. l. de crisiscommissie.	}	(Zie Jan- nummer T.v.T.) ¹⁾

Zaterdagavond 8 uur :

9. Verkiezing van Voorzitter en Penningmeester der Maatschappij.
Door alle afdelingen zijn als eenigste kandidaten gesteld:
voor Voorzitter: B. J. B r u g m a n.
voor Penningmeester: A. E d e l.
10. Verkiezing van Secretaris der Maatschappij.
Door het Hoofdbestuur zijn candidaat gesteld:
J. A. S a l o m o n s e n L. J. M. S p o o r e n b e r g.
11. Verkiezing leden der Centrale Ziekenfonds Commissie.
(Aftredenden: W. v. E u p e n, voorzitter; B. L. P a e r l, secretaris; P. B l a a u w, vice-voorzitter; L. J. M. S p o o r e n b e r g, 2e secretaris en S. H. Z o n d e r v a n, lid).
12. J. N. T e k e n b r o e k, voorzitter van de afdeling Utrecht.
Inleiding over een systeem van ordening in de sociale tandheelkunde.
13. Bespreking van voorstellen tot reorganisatie der Maatschappij.

Zondagochtend 10 uur :

14. Richtlijnen voor de kleutertandverzorging.
15. Voorstel van het Hoofdbestuur.
In verband met de ontworpen richtlijnen en de mogelijkheden om invoering van kleutertandverzorging te bevorderen, stelt het H. B. aan de Algemeene Vergadering voor den Centralen Raad voor Sociale Tandheelkunde te verzoeken zich ook met de organisatie van dit onderdeel der sociale tandheelkunde te willen belasten.

16. Voorstel van het Hoofdbestuur, om, volgens art. 21 der Statuten, de Bindende Besluiten Ia en Ib, met ingang van 1 April 1941, wederom ongewijzigd voor 5 jaar te verlengen.
17. Plaatsbepaling der volgende Algemeene Vergadering.
18. Rondvraag.
In behandeling kunnen alleen die punten worden genomen, welke bij het begin der vergadering schriftelijk zijn ingediend.
19. Sluiting.

B. J. BRUGMAN, *Voorzitter.*

J. A. SALOMONS, *Secretaris.*

BUSSUM, Januari 1941.

In verband met de bestaande voorschriften met betrekking tot het houden van vergaderingen, kan slechts toegang worden verleend op vertoon van dezen oproepingsbrief op naam.

AFDEELINGSVERSLAGEN

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING AMSTERDAM

Weer is een jaar ten einde en de tijd aangebroken om hierover verslag uit te brengen.

Het bestuur was als volgt samengesteld:

H. Loeb,	voorzitter.
G. D. Margadant,	vice-voorzitter.
E. Mijnaerends,	1e secretaris.
Ph. U. Lammers Lisnet,	2e secretaris.
C. Smits,	penningmeester.

Het voorzitterschap werd sinds het vertrek van den voorzitter waargenomen door den vice-voorzitter.

Het ledental bedraagt 138.

De A.T.V. verloor door overlijden haar leden mevrouw H. M. van Eekelen-Broers, Dr. B. H. de Beer, Dr. E. Sanders, Dr. N. H. Cohen, mevrouw L. A. v. Lier en D. Frenkel. Een groot verlies, dat moeilijk te herstellen zal zijn.

Naar het buitenland vertrokken 2 leden, waaronder onze gewaardeerde voorzitter. De wijze, waarop hij immer voor de tandheelkunde, de professie en in het bijzonder voor de A.T.V. geijverd heeft, moge ons allen tot voorbeeld zijn.

7 nieuwe leden werden ingeschreven.

Verschillende leden waren gemobiliseerd, maar gelukkig mochten we allen weer na de demobilisatie in onze gelederen terugzien.

Ondanks de droevige gebeurtenissen, die dit jaar beheerschten werden nog twee algemeene vergaderingen gehouden. Na de pauze van de voorjaarsvergadering hield de heer E. J. van den Berg een zeer geslaagde demonstratie van tandheelkundig allerlei.

5 bestuursvergaderingen werden belegd en het bestuur nam na Mei aan 2 besprekingen deel ten huize van den penningmeester der Mij. om de inzameling ten bate van door den oorlog getroffen collegae te bespreken. Gelukkig werd in de A.T.V. blijk gegeven van een groote offervaardigheid, hoewel die in andere afdelingen toch soms grooter bleek te zijn.

De heeren O. Lansberg, T. Biallosterski en A. C. Noordhoek Hegt vierden hun 25-jarig tandartsjubileum.

Voor de A.T.V.-cursussen hielden in December de heeren Backer Dirks en Paesi een lezing over „tandheelkundige volksvoorzorg“.

In April hield Dr. Peter een voordracht getiteld: „Als arts en tandarts te velde“.

In Februari en Maart werd de kaakfractuurcursus ter voorbereiding van het Rode Kruiswerk gehouden, waaraan een groot aantal A.T.V.-leden deelnamen. Dit nam veel tijd in beslag en werd besloten door een praktischen cursus in de Paaschvacantie te Utrecht, waar met veel ijver door de deelnemers gewerkt werd.

In April werd voor de A.T.V.-leden nog een E.H.B.O.-cursus georganiseerd onder leiding van Dr. Justesen.

Collega J. G. de Boer uit Utrecht sprak in November over de Immediaatprothese.

Voor alle lezingen en cursussen bestond groote belangstelling en dit geeft ons moed om ondanks verduistering en andere ongerieflijkheden hiermede verder te gaan.

De leesportefeuille, die met groote moeilijkheden te kampen had door den tijdelijk gestagneerden aanvoer van buitenlandsche tijdschriften, kwam toch geregeld uit, en telde dit jaar 11 deelnemers.

Als wij eens nagaan, wat hier aan de leden geboden wordt, een 20-tal van de beste tandheelkundige tijdschriften, dan bevreedt het ons, dat niet meer abonné's zich opgeven. Maar misschien zijn de gewijzigde omstandigheden voor velen een aansporing om toe te treden als medelezer.

Van de studieclub werd niets meer vernomen.

Ge ziet dus, dat het den leden en het bestuur niet aan activiteit heeft ontbroken, en wij hopen, dat dit ten spijt van alles zoo moge blijven.

De arbeid moge op sommige punten gestagneerd zijn, toch zullen we verder werken met het oog gericht op de toekomst, die, naar we hopen, een vrediger aanblik zal bieden.

Werkt allen met ons mede, er zullen groote moeilijkheden overwonnen moeten worden.

E. MIJNARENDS,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING NOORD-HOLLAND

Bij het terugzien op het afgelopen vereenigingsjaar in onze Afdeeling blijkt de gestadige groei van onze Afdeeling door niets te stuiten te zijn geweest, zelfs niet door den oorlog, die, vanaf Sept. '39, zich over West-Europa uitbreidde. Bezat de Afdeeling vorig jaar 99 leden, thans heeft dit aantal zich uitgebreid tot 104. In deze aanwas schuilt een

groot met 8 leden, waardoor ons ledental nóg grooter ware geworden indien niet 2 collegae uit de Afdeeling vertrokken waren en één collega aan de Afdeeling ware ontvallen door overlijden, n.l. collega F r e n k e l, die slechts zeer kort in het gebied van de Afdeeling heeft gewoond.

In het Bestuur van de Afdeeling kwamen geen mutaties voor. Wél in den Afdeelings-Raad, waarvan coll. P a ë r l voorzitter werd in plaats van collega S c h u t t e Sr., welke laatste overigens wél lid van den Afdeelings-Raad bleef. Ook in de Commissie voor Schooltandverzorging kwam verandering, doordat collega H o m b e r g het secretariaat daarvan van coll. S c h e r p h u i s overnam.

Het Bestuur der Afdeeling vergaderde drie maal ter bespreking van diverse crisis-maatregelen en loopende zaken. Naar aanleiding van de abnormale toestanden door oorlog en bezetting in den Helder heeft de Voorzitter een bespreking gehad met de Heldersche collega's, waarbij een waarneem-regeling tot stand kwam.

Met de leden der Afdeeling werd tweemaal vergaderd, n.l. in Nov. '39. Huishoudelijk en in April '40. Op deze laatste vergadering gaf collega v. H a s s e l t een exposé van Tandheelkundige Volksvoorlichting en hield de Voorzitter, coll. P a e s i een belangwekkende causerie over het werk van de Perscommissie. Over het ontwerp Richtlijnen voor de Schooltandverzorging werden in deze Afdeeling nogal wat opmerkingen gemaakt. Met de meeste daarvan werd door het D.B. rekening gehouden. Collega H a i j e heeft zijn medeleden zeer aan zich verplicht door de omvangrijke actie, welke hij namens het Bestuur ontplooidde, toen de oorlogstoestand dreigender werd en er propaganda moest worden gemaakt om deel te nemen aan de cursussen voor kaak-chirurgie. Voorts is door het Bestuur krachtig actie gevoerd voor hulp aan de getroffen collegae in Rotterdam, Middelburg enz.

Memoreeren we ten slotte nog even het feit dat onze actieve collega S c h u t t e Sr. in het afgelopen jaar zijn 40-jarig jubileum en zijn zeventigsten verjaardag vierde, dan moge weer besloten worden met de verzuchting, dat het vergadering-bezoek ook in dit jaar weer zeer teleurstelde. Ofschoon de huidige toestand van oorlog en bezetting en de daarmee gepaard gaande ontwrichting van het maatschappelijk leven vooralsnog weinig hoop wettigt op verbetering van het bezoek, kàn er niet genoeg op worden aangedrongen dat de collegae hun gedrag in deze toch eindelijk eens zullen herzien.

L. G. J. BERMAN,
2e Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING 'T GOOI EN O.

Het *aantal leden* der afdeeling bedroeg op ultimo November 48 tegenover 47 in 1939.

De vorige *jaarvergadering* der afdeeling werd gehouden op den 23en November 1939, terwijl voorts een algemeene ledenvergadering plaats

vond op den roden April 1940. Het Bestuur vergaderde vier maal.

In het verslagjaar werd door collega D u y z i n g s een *voordracht* gehouden over orthodontische handelingen en ingrepen om het groei-proces van den aangezichtsschedel in goede banen te leiden.

Ook werd speciaal op het gebied van kaak-fractuur-behandelings-materiaal een interessante *demonstratie* georganiseerd in samenwerking met een firma hier te lande.

Het *ziekenfonds*vraagstuk is door het opzeggen der persoonlijke contracten met het plaatselijk fonds te Hilversum voor vele collegae oorzaak geworden van 't houden van besprekingen ten einde de houding der betrokken tandartsen vast te stellen. Tot een definitief resultaat is het nog niet gekomen en de besprekingen tusschen de besturen zullen nog wel eenigen tijd vorderen, alvorens tot overeenstemming zal zijn gekomen.

De *opkomst* der leden op de vergaderingen was bevredigend, doch niet overmatig. Transport- en duisternis-moeilijkheden zullen hiervoor verantwoordelijk gesteld moeten worden. In de hoop dat deze moeilijkheden binnenkort weer tot het verleden zullen behooren, sluit ik dit jaarverslag.

J. N. VAN GEELEN.
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING 's-GRAVENHAGE EN O.

Nu wederom het tandheekkundige leven van deze afdeeling op schrift moet worden gebracht, wil ik in chronologische volgorde de gebeurtenissen van dit jaar memoreeren.

Het bestuur kwam, na 5 jaar in dezelfde samenstelling te hebben gewerkt, wederom onveranderd uit de stembus te voorschijn.

Eén van haar eerste werkzaamheden was om een commissie samen te stellen die rapport moest uitbrengen over de mogelijkheid om afdeeling-klinieken op te richten. Uit het belangwekkende rapport van deze commissie dient de volgende conclusie meer bekendheid te krijgen:

Willen klinieken eenige kans van slagen hebben dan dient:

1. de onbevoegde uitoefening der tandheekkunde krachtiger bestreden te worden;
2. het onethisch gedoe van niet-Maatschappij-leden te worden tegengegaan;
3. een bindend tarief voor de Maatschappij-leden te worden ingevoerd;
4. een gepaste reclame aan de erkende klinieken te worden toegestaan;
5. aan deze klinieken een welstandsgrens te worden voorgeschreven;
6. slechts toegestaan zijn volgens het N.P.P.-rapport te behandelen.

De commissie was van meening dat zoolang niet aan deze voorwaarden is voldaan, de oprichting van afdeeling-klinieken dient te worden tegengegaan.

Het Bestuur is op deze suggesties nog niet in kunnen gaan, omdat de tijdsomstandigheden andere vraagstukken naar voren schoven.

De oorlog ontbrandde en legde het verenigingsleven voor korten tijd stil. Een kleine groep collegae, die zich in de oorlogschirurgie hadden bekwaamd, was echter op haar post en bij monde van haar leider, collega *O d d e n s*, hebben wij vernomen, wat een nuttig en prachtig werk door haar in de oorlogsdagen is verricht. Alle hulde!

Van de 14 collegae die het Vaderland hebben gediend konden gelukkig allen weder gezond naar hun haardsteden terug keeren. Ook is geen geval van schade aan huis en praktijk in deze afdeeling gerapporteerd, zoodat wij het, in vergelijking met onze vakbroeders in den lande, er zeer gelukkig hebben afgebracht. Als schaduwzijde dient te worden vermeld, dat in den laatsten tijd 3 collegae getroffen zijn door de bekende represaillemaatregelen. Laten wij echter hopen, dat zij wederom spoedig terug mogen keeren.

Direct na den oorlog werd er in de afdeeling een steunactie georganiseerd voor de geldelijke hulpverlening aan de getroffen collegae. Deze actie werd met succes bekrond, daar velen inschreven en een behoorlijk bedrag werd toegezegd.

Toch mag niet worden verzwegen, dat de belangstelling voor de verschillende vraagstukken steeds weer door slechts een gering aantal leden wordt getoond. Daar een ieder kan begrijpen, dat slechts een algemeene medewerking vruchtdragende resultaten voor de organisatie van het tandheelkundige leven kan brengen, hoopt het Bestuur, dat alle leden van de afdeeling, behalve degenen die door verkeersmoeilijkheden worden verhinderd, de vergaderingen trouw zullen bezoeken.

In dit verband moet het feit naar voren worden gebracht, dat enkele leden hebben bedankt voor hun lidmaatschap, om niet goedgekeurde verbintenissen met derden aan te gaan. Indien de Maatschappij zich nog meer dan vroeger op de verruiming van de werkgelegenheid van jonge tandartsen zal kunnen toelagen, waarbij dan gedacht kan worden aan de organisatie van de kleuterbehandeling, uitbreiding van de schooltandheelkunde, oprichting van klinieken, propaganda voor de systematische mondverzorging, dan zal men den tandheelkundigen nood van de bevolking en het groote aanbod van werkkraft van de collega's beter tot elkaar kunnen brengen.

Het stemt in ieder geval tot groote verheugenis dat vele collega's het vele goede in de Maatschappij-organisatie wisten te waardeeren en toetraden als lid, zoodat wij op het oogenblik een 162 aangeslotenen kunnen melden.

Onze afdeeling leed echter een gevoelig verlies door het overlijden van collega *D i j c k m e e s t e r*. Hij, die jarenlang met zijn groote belangstelling onze pogingen tot verbetering van de tandheelkundige maatschappij heeft gesteund, zullen wij noode kunnen missen. Wij denken in hem een trouw vriend en een goed collega.

Het aantal lezingen was door de omstandigheden niet zoo groot als anders. *Dr. F r a n s P e t e r* hield een zeer belangwekkende voordracht over: Behandlungswege der Parodontose.

G. F. M. Schutte praatte op zijn bekende voortreffelijke wijze over het voedingsvraagstuk, collega Paërl sprak over het Ziekenfonds-vraagstuk en ten slotte hield collega O d d e n s de reeds eerder genoemde causerie over den kaakchirurgischen arbeid in de oorlogsdagen.

Vermelding dient voorts de organisatie, ook door den Haag in het leven geroepen, om den Middenstand op de juiste wijze van tandheelkundige hulp te voorzien, de V.S.M.M. Deze vereeniging gaat nog steeds in een langzaam tempo vooruit. De aangesloten collegae zullen echter binnenkort bemerken, dat de organisatie wat straffer zal worden geleid, waardoor wij hopen, dat de toename van het aantal leden en het aantal goede medewerkende tandartsen zal worden vergroot.

De leesportefeuille mag zich nog steeds in een goeden gang van zaken verheugen. Alle plaatsen zijn bezet.

Resumeerende komen wij tot de conclusie, dat nog vele vraagstukken op een oplossing wachten en het afdeelinbestuur roept allen op om hieraan met alle kracht mede te werken.

L. BROESE VAN GROENOU,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING ROTTERDAM EN O.

Het is voor mij dezen keer een niet gemakkelijke taak een jaarverslag samen te stellen. In mijn vorig jaarverslag heb ik de hoop uitgesproken, dat het volgende jaar alle collega's weer in hun praktijken zouden mogen werken, doch deze wensch is niet verhoord geworden, integendeel; de ramp van den oorlog heeft ook over ons land gewoed en zeer vele collega's zijn hierdoor het slachtoffer geworden. En dan denk ik in de eerste plaats aan wijlen onzen collega M. J. S o n, die tijdens het bombardement van Rotterdam gedood is. Wij verliezen in hem een trouw bezoeker van onze vergaderingen en een goed collega.

23 leden van de Afdeeling en 2 niet-Maatschappij-leden, hebben hun praktijkinstallatie, en velen hiervan have en goed verloren, waarvan alleen 24 in Rotterdam. U kunt zich waarschijnlijk niet indenken wat dit beteekent. Al het huisraad, installatie, boekenvoorraden en last not least alle herinneringen en voorwerpen waaraan men gehecht was, plotseling verwoest.

Het stemt mij dan ook tot groote vreugde enkele lichtpunten te zien in deze sombere tijden; en wel in de eerste plaats het groote gevoel van saamhoorigheid en collegialiteit. De spontaniteit van de collega's de getroffen en hun spreekkamer voor een gedeelte van den dag af te staan, zoodat zij hun praktijken aan konden houden, is een bewijs hiervan. Vervolgens het groote medeleven van de collega's in den lande door met gulle hand te storten op de intekenlijsten voor bijdrage aan de getroffen. Al deze collega's breng ik hier namens de Afdeeling en namens de getroffen onzen grooten dank, en niet het minst onzen

voorzitter van de Maatschappij, coll. B r u g m a n, die zich persoonlijk zeer veel werk en moeite heeft getroost den nood in deze dagen te verzachten en de leden van het Noodcomité, die nog steeds aan het werk zijn de binnengekomen gelden te distribueeren.

Het tweede lichtpunt is, dat de Rotterdamsche ziekenfondsen toegestaan hebben alle te Rotterdam gevestigde tandartsen in de gelegenheid te stellen deel te nemen aan de ziekenfondsen en de klinieken op te heffen.

U begrijpt dat dit voor velen een groote voldoening is. In de eerste plaats is dit oude strijdpunt, ik kan waarschijnlijk beter zeggen oude veete „geen vrije tandartsenkeuze” uit den weg geruimd en in de tweede plaats zullen vele collega's deze werkverruiming gaarne aanvaarden, daar de particuliere praktijken en door de tijdsomstandigheden en verhuizing van vele patiënten wel zeer geleden zullen hebben.

Door de verwoesting van mijn praktijkhuis is tot onzen spijt het geheele archief en notulenboek van de Afdeeling verbrand. Ik kan U dus dit keer over de interne zaken van de Afdeeling weinig vertellen.

Het aantal leden was het vorig jaar 138. Het aantal leden bedraagt nu 143; een vermeerdering dus van 5 leden.

Het bestuur heeft geen wijziging ondergaan. Alleen is collega S t e r k e n b u r g dit jaar waarnemend penningmeester geweest inplaats van collega M a s s o n, die in militairen dienst was. Met groote nauwgezetheid heeft hij deze functie waargenomen, waarvoor onzen hartelijken dank.

Moge ik het volgend jaarverslag in majeur ten gehoor brengen.

A. W. UNGER,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING UTRECHT

De afdeeling telt 113 leden. Van de afdeeling ontviel ons Dr. J. A. W. v a n L o o n door overlijden.

Collega J. J. G r i f f i j n mocht in het afgelopen jaar zijn 40-jarig jubileum als tandarts gedenken.

Dr. P e t e r hield voor de afdeeling een tweetal lezingen getiteld:

1. Wondbehandeling en kaakfracturen in 't leger.
2. Denkwijze en behandeling der parodontose.

Collega A. E. M. A l d u s hield een voordracht over „Homocopatie en Tandheelkunde”, terwijl collega C. H. W i t t h a u s een cursus namens de W.T.A. gaf over het „Amalgaamvraagstuk”.

Op al deze lezingen mochten sprekers zich in een goede opkomst der leden verheugen.

Het Bestuur en de afdeeling kwamen een viertal malen bijeen om het „Schooltandheelkunde-vraagstuk” te bestudeeren en te bespreken.

In April werd de laatste bijeenkomst gehouden van de vertegenwoordigers der „Stichting voor Schooltandverzorging in de gemeente

Utrecht", waar collega J. N. Tekenbroek een financieel plan, waarin de kostenberekening tot uiting kwam, had ingediend, om zonder bijdragen van de overheid de schooltandverzorging in de gemeente Utrecht te kunnen doen plaatsvinden, hetwelk echter geen doorgang kon vinden.

Daarna is het Bestuur menigmaal te samen geweest om met de afdeulingscommissie voor Schooltandverzorging te beraadslagen omtrent de plannen van de Centrale Commissie voor Schooltandverzorging.

Dienaangaande werd een speciale vergadering belegd om de leden der afdeeling mede te deelen, hoever de plannen voor invoering van Schooltandverzorging in de geheele provincie Utrecht gevorderd waren.

In een speciale bijeenkomst, belegd door de Centrale Commissie voor Schooltandverzorging, om de toekomstige tandartsen, die Schooltandverzorging daadwerkelijk wenschten uit te voeren, voor te lichten, spraken de collegae:

J. N. Tekenbroek:	Mondhygiëne.
J. A. C. Duyzings:	Sociale Tandheelkunde in verband met Kleuter- en Schooltandverzorging. Orthodontische mogelijkheden bij Kleuter en Schooltandverzorging.
G. I. G. J. Mahler:	Uit de praktijk van de Schooltandver- zorging.
F. E. Paesi:	Over de richtlijnen der Kleuter- en School- tandverzorging.

Enige belangrijke boekwerkjes werden aanbevolen, die alle te verkrijgen zijn bij het Algemeen Secretariaat, en nader werden toegelicht.

Het afdeulingsbestuur had een onderhoud met het Dagelijksch Bestuur der Nederlandsche Maatschappij over een zienswijze betreffende de organisatie der Schooltandverzorging, welke geheel naar genoegen werd opgelost en welke werd verhandeld in het openingswoord ter Algemeene Vergadering der Maatschappij te Utrecht.

De afdeulings-Ziekenfondscommissie verrichte ook dit jaar weer voortreffelijken arbeid. Hoewel men van het optreden naar buiten weinig merkt, was zij zeer actief in haar arbeid. Zij voerde besprekingen met de verschillende Ziekenfondsen, om in verscheidene dringende kwesties tot oplossing te geraken.

J. A. C. DUYZINGS,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING GELDERLAND

Sinds het vorig jaar is er in ons innerlijk veel veranderd. We hebben snel, zeer snel geleefd. Tot dit besef komt men, als men zich neer zet om een jaarverslag te maken en zijn gedachten laat terug gaan naar voorbij gevlogene data. Wat is er veel gebeurd: eerst de beslommeringen van de mobilisatie, waarover in het vorig verslag reeds melding werd

gemaakt en toen de oorlog, waarvoor ons land niet is gespaard gebleven. Ook in onze Afdeling zijn er collegae, die materieel erg schade opliepen, hoewel het weer een geluk is, dat allen er het leven bij hielden. Vooral de collegae uit Rhenen, Veenendaal en Wageningen hebben belangrijke schade opgelopen. We weten echter, dat het elders nog erger is geweest! Bij de inzameling van gelden voor steunverleening bleef de Afd. Gelderland niet achter en hebben verscheiden collegae zich niet onbetuigd gelaten, om mede te werken de getroffen collegae de helpende hand te kunnen bieden, alhoewel we hier en daar grooter verwachtingen hadden gehad. Alles tracht zich weer te herstellen, en wordt er weer opbouwend werk verricht: het leven is nu eenmaal voorwaarts!

De Jaarvergadering werd gehouden op 25 November 1939 en bezocht door 22 leden. Jaarverslagen en Rapporten behandeld. Vooral uit het Rapport der Afd. Ziekenfonds-Commissie bleek, dat deze Commissie groot werk verzette en allen lof verdient.

Als Vice-Voorzitter en Eerste Secretaris der Afd. werden de collegae Niemeyer en van der Goot herbenoemd.

Als afgevaardigde naar het H.B. werd collega van Hoeve opnieuw benoemd.

Als plaatsvervangend afgevaardigde naar het H.B. werd collega Niemeyer herbenoemd.

De Richtlijnen voor de Schooltandverzorging, ingezonden door het H.B., werden uitvoerig besproken en met op- en aanmerkingen teruggezonden naar het H.B.

Voorts werd een Ledenvergadering gehouden op 20 April 1940, bezocht door 18 leden. Voorstellen inzake het Collectief Abonnement op het Tijdschrift voor Tandheelkunde werden alle met algemeene stemmen aangenomen.

Collega Dröge uit Tilburg hield een causerie met lichtbeelden en demonstreerde modellen over porcelein-techniek, welke lezing in buitengewoon goede aarde viel.

Bestuursvergaderingen werden gehouden op 22 Januari, 27 Maart, 29 Juni en 29 October.

Als nieuwe leden traden toe 10 collegae, waarvan er inmiddels 2 weder vertrokken naar elders. Van de oude leden vertrokken er 3 uit onze Afd. en bedankten er ook 2 voor het lidmaatschap, zoodat het ledental zich vermeerderde met 3. Het ledental der Afd. Gelderland bedraagt thans 118.

Tegen 2 candidaat-leden waren bezwaren voor het lidmaatschap binnengekomen en wist het Bestuur de betrokken collegae te bewegen voorloopig hun candidatuur in te trekken.

In de hoop, dat het komende jaar een gunstig verloop moge hebben, ook in onze tandheelkundige professie, sluit ondergeteekende dit Jaarverslag 1940.

J. VAN DER GOOT,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING NOORD-BRABANT EN ZEELAND

Het ledental der Afdeeling steeg gedurende het afgelopen jaar van 95 tot 106. Er werd tweemaal vergaderd, n.l. de jaarvergadering te Breda en een voorjaarsvergadering te Bergen op Zoom. Beide bijeenkomsten mochten zich in een redelijke belangstelling verheugen.

Op de jaarvergadering werd de stoot gegeven tot herziening van het verouderde Huishoudelijk Reglement der voormalige Afdeeling Zuid-Nederland door het benoemen van een Reglementscommissie, die op de voorjaarsvergadering reeds met een concept kwam, dat, behoudens enkele wijzigingen de eenstemmige goedkeuring der Afdeeling verwierf. De kringen, die in 1937 tot stand kwamen, werden in dit concept verwerkt. Onderhandelingen met het D.B. der Maatschappij om dit systeem, dat in onze uitgestrekte afdeeling gebleken is levensvatbaar te zijn, zonder nochtans het kernpunt van het Afdeelingsleven te decentraliseeren, te behouden, voor zoover dit niet in strijd is met Statuten en H. R. der Maatschappij, zijn in een vergevorderd stadium, zoodat eerlang het van kracht worden der Afdeelingswet mag worden verwacht.

De vorming van een aparte afdeeling Zeeland, werd door den uitslag eener enquête, op initiatief van de Reglementscommissie onder de Zeeuwsche collegae gehouden, verworpen, daar hoogstens een derde deel dezer collegae een splitsing voor stond. De bestaansmogelijkheid eener afdeeling Zeeland werd door het merendeel sterk betwijfeld wegens de — ook in vredestijd — slechte verkeersverbindingen.

De voorzitter en secretaris der Afdeeling, coll. Boelaars en R o b b e r s traden in het afgelopen jaar af. De vacature's werden bij tusschentijdsche verkiezing aangevuld door de benoeming van coll. J. B r a a t tot voorzitter en coll. v a n E r p tot secretaris.

De commissie voor Sociale Tandheelkunde legde haar werkzaamheden neer. Waar ook de schooltandverzorging tot het terrein dezer commissie behoorde, mag de verkiezing van een Afdeelingscommissie voor Schooltandverzorging binnenkort worden verwacht.

Door het bedanken van coll. F i j n v a n D r a a t, werd het aantal leden der Afdeelings-Ziekenfondscommissie gereduceerd tot drie, daar één Afdeelingscommissaris voor Zeeland ruimschoots in de behoefte bleek te voorzien.

Collega Boelaars Sr. hield op de jaarvergadering een causerie over de organisatie onzer Maatschappij betreffende hulp aan burgerbevolking in oorlogstijd, waaraan een kleine tentoonstelling was verbonden. Dat die oorlogstijd nog in hetzelfde jaar harde werkelijkheid werd zullen weinigen vermoed hebben. Kort doch hevig is de onheilvolle storm over ons heengeraasd en ook onze Zuidelijke provincies hebben hun deel gehad. Onmiddellijk echter trof de Maatschappij haar maatregelen. Bij rondschrijven wendde het Afd.-Bestuur zich met de meest urgente punten tot de leden, speciaal om hen nog eens op te wekken, mee te helpen den eersten nood te lenigen. Dat bij velen niet tevergeefs is aangeklopt, dat elk collega zich weer onverstoort aan zijn arbeid

wijdde, doet ons hopen, dat onze Afdeling, ondanks de zorgenvolle tijdsomstandigheden, een blijder en voorspoediger jaar wacht, dan dat wat achter ons ligt.

N. A. K. M. VAN ERP,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING LIMBURG

In den loop van 1940 steeg het aantal leden in onze afdeling door vestiging tot 49.

In de jaarvergadering 1939 bleef het bestuur ongewijzigd door herkiezing van den Secretaris.

Er werden 4 bestuursvergaderingen gehouden.

Eenige malen had een bespreking plaats met één of enkele leden afzonderlijk.

Het B.B. aangaande de spreekuren werd door het H.B. geratificeerd.

Naar aanleiding van een particuliere poging tot invoering van Schooltandverzorging, organiseerde het bestuur, in samenwerking met den Centralen Raad voor Sociale Tandheelkunde, een vergadering te Maastricht, waarop onderwijsinstanties uit de geheele provincie werden uitgenoodigd.

Hierbij werd in een lezing door coll. Brugman de eenig juiste wijze van organisatie der Schooltandverzorging uiteengezet.

In Januari hield collega Joh. v. d. Ven een belangwekkende beschouwing over het onderwerp „Vestigingsmogelijkheden, of onmogelijkheden in Limburg”.

In Februari hield Dr. Witthaus voor leden van de afdeling te Maastricht een cursus over de „Amalgaamvulling”. De belangstelling was van dien aard, dat Dr. Witthaus zich bereid verklaarde zijn cursus te Roermond te herhalen.

Door reismoeilijkheden in ons uitgestrekt afdelingsgebied, moesten reeds in het winterprogramma eenige cursussen en een lezing vervallen. De groote gebeurtenissen van de Meimaand maakten daarop voor eenigen tijd ieder contact onmogelijk.

Gelukkig bleven alle onze leden in persoonlijken als materieelen zin gespaard voor alle ramspoeden.

Eerst in Augustus kon weer een afdelingsvergadering worden gehouden. Ondanks het feit dat nu veel grootere moeilijkheden aan vergaderingsbezoek verbonden waren, was de opkomst zeer goed. Het bestuur hoopt, dat de leden door trouwe opkomst zullen blijven toonen het groote belang van de afdelingsvergaderingen in te zien.

W. J. TOUW,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING OVERIJSSSEL

Kon in het jaarverslag over 1939 de secretaris nog de hoop uitspreken, dat aan den heerschenden oorlogstoestand in ons werelddeel spoedig een einde komen mocht, het heeft niet zoo mogen zijn.

De ontzettende gebeurtenissen van het voorjaar hebben voor ons land ongekende rampen meegebracht.

Toch waren er voor onze Afdeeling nog eenige lichtpunten.

In de eerste plaats konden alle gemobiliseerde collegae na de demobilisatie hun praktijk weer hervatten en wat de gewone werkzaamheden betreft mocht de A.Z.C. er in slagen, na verscheidene besprekingen voor de kwesties te Enschede, een voor alle partijen bevredigende regeling tot stand te brengen.

Voor de collegae, die door den oorlogsramp getroffen zijn, werd ook in onze Afdeeling geld ingezameld.

Allen, die hiervoor bijdroegen brengen wij ook op deze plaats onzen hartelijken dank. Gerekend echter naar het aantal collegae en het feit, dat Overijssel mede tot de minst getroffen provincies van het land behoorde, had de totale bijdrage iets grooter kunnen zijn. Het aantal leden steeg van 63 tot 66.

Door de tijdsomstandigheden kon maar één keer vergaderd worden. Wij mogen echter verwachten, dat in de toekomst de werkzaamheden van de Afdeeling weer gewoon voortgang zullen vinden.

G. H. BOUMAN,
Wrd. Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING NOORD-NEDERLAND

Het ledenaantal onzer afdeeling bedraagt momenteel 51, toegetreden zijn de collegae van Dijk te Musselkanaal, Hoekstra te Groningen, de Jong te Hoogezand, Mej. Jansen te Groningen, Stoker te Zuidlaren, terwijl begin Augustus coll. M. Feenstra na een lang ziekbed kwam te overlijden. Uw secretaris mocht met coll. Adzinga, te Westerveld, de Afd. vertegenwoordigen. Coll. Feenstra was iemand van velerlei kwaliteiten, met een groote liefde voor zijn beroep en naar wiens, zij het dan min of meer stug felle uitlatingen men toch gaarne luisterde.

Hij heeft vele functies in onze Afd. in den loop der jaren vervuld, al trok hij zich in de laatste jaren wat terug. Tot het laatst toe behartigde hij onze beroepsbelangen, zoowel in zijn eigen praxis als bij het A.G.Z.-fonds. Hij ruste in vrede.

Enkele commissies ondergingen kleine veranderingen en voor de rest stond het afgelopen jaar onder de dreiging van het wereldgebeuren

onder de latere eigen oorlogsdreiging. De leden onzer afdeling bleven a len gespaard en zoo ook hunne eigendommen onbeschadigd. Dat het .oo moge blijven!

Velen stelden zich in op oorlogsgeweld, een kaakfracturen- en een E.H.B.O.-cursus werden gevolgd, men kwam nu en dan bijeen voor de hulpverlening in den lande en voor interne zaken de Afd. betreffende. De hulpverlening in onze Afd. bracht ruim f 4000.— op.

Ook de praktijk-waarneming van de gemobiliseerde collegae werd afdoende geregeld en volgehouden.

En voor de rest ging alles zooveel mogelijk zijn normalen gang, voor-zoover dit althans mogelijk was en is.

Het ziet er niet naar uit, dat vooralsnog de tijden voor onze professie er beter op zullen worden, integendeel. Laten wij ons vereend blijven gevoelen en kleine onderlinge strubbelingen bezien in het licht van het heden en deze nietigheidjes begraven, ter meerdere eere van ons beroep en tot mogelijk heil van ons Vaderland, opdat we zijn en blijven Nederlanders, met al het schoons wat ons steeds eigen was.

A. H. R. BORGGREVE,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE AFDEELING FRIESLAND

De vorige jaarvergadering gaf de Afd. Friesland direct bij den aanvang van het verenigingsjaar 1940 een nieuwen voorzitter.

Den aftredenden functionaris werd hartelijk dank gebracht, de nieuwe praeses v. d. Ven, werd met groote verwachting begroet.

Het afgelopen jaar bracht weinig verandering, 't ledental groeide, dank zij vier nieuwe leden en overschrijving van één lid van de Afd. Utrecht, tot 36 leden.

Er werden drie vergaderingen gehouden, de opkomst was matig, gemiddeld 34 %.

Afgevaardigde naar het hoofdbestuur werd collega v. d. Ven, in plaats van collega M o u l i j n.

Het penningmeesterschap werd tijdelijk waargenomen door collega H o e k s e m a, daar collega v. d. Sluis gemobiliseerd was.

Enkele voorstellen van de Afd. Friesland aangaande praktijkverzorging ten plattelande (tengevolge van de mobilisatie) werden door het hoofdbestuur niet gesteund, hetgeen deze plattelandsafdeeling ten zeerste teleurstelde.

Wat de praktijkuitoefening van artsen betreft, inzake het vervaardigen van protheses enz. is niet veel in gunstigen zin veranderd, wel veel geschrijf en gepraat doch „de put dempen voor het kalf verdronken is” deed men niet.

Tengevolge van den oorlog is in de Afd. Friesland gelukkig door geen enkele collega schade geleden.

De voorzitter beijverde zich ten zeerste voor het „Comité Noodfonds 1940”. In de provincie vestigden zich elders ook nog enkele collega's, die helaas geen lid werden van de Afd. Friesland.

Hopend, dat het komend jaar vruchtdragender voor de plattelands-tandartsen mag worden, wat de inwilliging van hun verzoek aangaande hun grieven betreft, eindig ik het jaarverslag 1940.

B. ENGELSMA,
Secretaris.

COMMISSIEVERSLAGEN

JAARVERSLAG VAN HET STEUNORGAAN DER MAATSCHAPPIJ

Evenals de vorige jaren ook nu een heel kort woord van het secretariaat over het Steunorgaan. Uit den aard der zaak zijn hier de cijfers het belangrijkste en die komen nu eenmaal van den penningmeester. Maar dit in de annalen geboekstaafde jaar 1940 is ook in dit geval een erge rustverstoorder geweest, daar ook onze onvolprezen penningmeester, collega *Backer Dirks*, tot de slachtoffers behoort van het Rotterdamsche drama.

De cijfers van dit jaar, evenals die van de vorige jaren, zullen dus wel verdwenen zijn. In elk geval zeer moeilijk zal het wezen den toestand van vóór Mei '40 weer te reconstrueeren. *Backer Dirks* kennend, weten we allen wel, dat hij geen pogingen zal nalaten zijn administratie weer in orde te krijgen.

Wat het fonds zelve betreft, helaas is er vrijwel geen toename van leden, eer eenige teruggang waar te nemen, wat natuurlijk met de middelen dus eveneens het geval is.

Plichtsgetrouw moet ik weer een oproep tot U richten:
Wordt lid en werft leden voor het Steunorgaan.

In deze zware tijden is het niet prettig onderstand te moeten weigeren. Wie weet wat ons nog te wachten staat! Daarom collegae wordt lid en meldt U daartoe bij mij aan.

W. C. KOLDEWIJN,
Secretaris.

Door de ramp, die Rotterdam getroffen heeft, waarbij ook alle bescheiden van het Steunorgaan verloren zijn gegaan, is het den penningmeester van het Steunorgaan niet mogelijk geweest een financieel verslag samen te stellen. Aan den accountant der Mij. is opgedragen te trachten uit de nog beschikbare gegevens een nieuwen financieelen opzet te maken, welke t.z.t. zal worden gepubliceerd.

Gaarne ondersteun ik den oproep van den secretaris om lid te worden van ons Steunorgaan. In deze tijden hebben wij meer dan ooit geld noodig, om aan steunaanvragen te kunnen voldoen.

J. J. BACKER DIRKS,
Penningmeester.

JAARVERSLAG VAN HET BEMIDDELINGSBUREAU VOOR WAARNEMING EN ASSISTENTIE IN DE PRAKTIJK

Het Bemiddelingsbureau voor waarneming en assistentie in de praktijk mocht zich dit jaar wederom verheugen in de belangstelling van de leden, al was de aanvraag vanzelfsprekend door de veranderde tijdsomstandigheden niet zoo groot als het vorige jaar.

Voor praktijkovername bestond weinig animo.

J. H. RIDDERING,
Directeur.

JAARVERSLAG VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR SCHOOLTANDVERZORGING

In Januari van het afgelopen jaar verkregen de door de C. C. v. S. samengestelde Richtlijnen voor de Schooltandverzorging, nadat de afdelingen daarover hun opmerkingen hadden kenbaar gemaakt, de goedkeuring van het Hoofdbestuur. Hiermee was een belangrijke bijdrage geleverd tot de uitgave van deze richtlijnen door den Centralen Raad voor Sociale Tandheelkunde, welke in November van dit jaar het licht zag.

Het Hoofdbestuur besloot tevens, het Dagelijksch Bestuur van de verdere leiding der C.C.v.S. te ontheffen.

Collega Kranenburg, die het voorzitterschap aanvaardde, gaf al dadelijk leiding aan de werkzaamheden der commissie, door in de eerstvolgende vergadering plannen uit te stippelen voor de toekomst. Daarbij werd de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid van het verzamelen van gegevens betreffende de schooltandverzorging uit het geheele land.

Daartoe werd op 2 Maart een schrijven gericht tot de afdelingscommissies, bevattende een 8-tal vragen, met het verzoek deze vragen voor 1 April te willen beantwoorden en daarbij de noodige gegevens en inlichtingen te willen verstrekken, omtrent de plaatsen waar en de wijze waarop in het gebied der afdelingen de schooltandverzorging werd georganiseerd.

Tevens werd in dit schrijven gewezen op het bestaan, de samenstelling en het doel van den Centralen Raad voor Sociale Tandheelkunde.

Het resultaat van deze enquête was zeer bevredigend. Door bijna alle afdelingscommissies werden de gestelde vragen min of meer uitvoerig beantwoord. Slechts de afdelingscommissie der afdeling „Friesland” bleef, zelfs nadat de medewerking van het afdelingsbestuur was ingeroepen, het antwoord schuldig. Moge het den betrokken functionarissen in deze afdeling spoedig duidelijk worden, dat bij het streven naar de invoering van schooltandverzorging in ons land, eensgezinde samenwerking onontbeerlijk is.

De uitkomsten van bovengenoemde enquête werden o.m. dienstbaar gemaakt aan een door den Centralen Raad voor Sociale Tandheelkunde

ingesteld onderzoek naar de financiële moeilijkheden der verschillende vereenigingen, die schooltandverzorging organiseeren.

Op verzoek van de C. C. v. S. voorzag „Het Ivoren Kruis” haar vertegenwoordigers in de afdelingscommissies voor schooltandverzorging van het noodige propagandamateriaal, terwijl de C. C. v. S. op haar beurt medewerking verleende aan „Het Ivoren Kruis” bij het samenstellen van een propaganda-uitgave.

Door het uitbreken van den oorlog op 10 Mei werd het werk van de C. C. v. S. slechts kort onderbroken. Reeds op 27 Juni kwam de commissie weer bijeen, echter niet meer, zooals gewoonte was, in het toen zoo zwaar geteisterde Rotterdam, doch in Den Haag en niet meer gedurende de avonduren, maar 's middags om 5 uur. De toenemende verkeersmoeilijkheden en de strenge verduisteringsvoorschriften noopten er zelfs toe, al spoedig de commissie-vergaderingen 's morgens te doen aanvangen, waardoor de leden genoodzaakt werden, in het belang van de schooltandverzorging een deel van hun werktijd te offeren.

Behalve de samenstelling van een commissie-reglement, verzorgde de C. C. v. S. het ontwerp van een instructie voor de afdelingscommissies welke beide aan het Hoofdbestuur ter beoordeeling werden toegezonden.

Het nijpende tekort aan benzine, dat gedurende de zomermaanden ook bij de schooltandverzorging den goeden gang van zaken dreigde te verstoren, gaf de C. C. v. S. aanleiding tot het instellen van een onderzoek naar eventuele tekorten. Een actie ter verkrijging van een extra rantsoen benzine ten behoeve van het vervoer bij de schooltandverzorging, werd in verband met een collectieve aanvraag van benzine voor tandartsen, overgenomen door de Crisis-Commissie der Maatschappij.

Omtrent de verdere werkzaamheden der C. C. v. S. gedurende het afgelopen jaar dient nog te worden gememoreerd, de op verzoek van het Dagelijksch Bestuur verleende medewerking bij het samenstellen van een lijst van kandidaten voor een door den Centralen Raad voor Sociale Tandheelkunde te benoemen Inspecteur der Schooltandverzorging en de aan verschillende collegae verstrekte inlichtingen omtrent de organisatie en de uitvoering der schooltandverzorging en betreffende de voorbereidende bemoeiingen in verband met plannen tot invoering van schooltandverzorging.

Moge het komende jaar voortschrijding brengen in de uitvoering van deze plannen.

F. E. PAESI,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE COMMISSIE VOOR KLEUTERTANDVERZORGING

Reeds in het voorjaar van 1940 is de Commissie voor Kleutertandverzorging in het leven geroepen. Mede door de oorlogsgebeurtenissen ving zij eerst in November haar arbeid aan (met F. E. Paesi als voorzitter, het lid Mejuffrouw A. M. de Ruyster en als secretaresse Line de Beer-van Essen) en zij deed dit met grooten spoed.

Deze spoed was geboden door het recente besluit van de Commissie voor Kinderhygiëne in Noordholland om in deze provincie kleuter-tandverzorging te verbinden aan de consultatiebureaux voor kleuters.

De kleuter onder de Commissies van de Maatschappij staat nu stevig naast haar oudere zusters. Het is haar gelukt sinds November in drie vergaderingen, ondanks verduistering en andere belemmerende factoren, richtlijnen voor de kleutertandverzorging te ontwerpen. Daarna legde zij met goed gevolg haar examen af voor het H. B.: het concept werd goedgekeurd.

Met voor oogen het schoone doel „het melkgebit voor tandbederf en afwijkingen van den normalen stand der tanden en de gevolgen daarvan te behoeden” waren de richtlijnen samengesteld, waardoor er teekening is gekomen in haar streven.

Er is echter over de wijze waarop de zorg voor orthodontische afwijkingen in het concept verwerkt is, nog geen overeenstemming bereikt. Daarom is een lid aan de Commissie toegevoegd (J. A. C. D u y z i n g s), die zijn medewerking zal verleen om een goede oplossing te vinden.

Het stemt tot groote verheugenis, dat een denkbeeld, hetwelk tot voor kort nog niet te verwezenlijken leek, in daden omgezet wordt.

Aldus wordt de goede richting ingeslagen tot het bereiken van het uiteindelijke doel: tandheelkundige verzorging voor iedereen tijdens het geheele leven.

De Commissie hoopt daartoe ook in de naaste toekomst haar krachtige medewerking te kunnen verleen.

LINE DE BEER-VAN ESSEN,

Secretaresse.

VERSLAG VAN DE ONDERWIJS- EN EXAMENCOMMISSIE

De werkzaamheden van de O. en E.-commissie hebben in het begin van het afgelopen jaar vrijwel stilgelegen. De mutatie, welke in den loop van het vorige jaar had plaats gegrepen in de leiding van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen maakte, dat er plannen, die na samenspreking en in overleg met Minister Prof. Dr. Slotemaker de Bruïne waren opgesteld, voorloopig bleven rusten tot de nieuwe bewindsman deze zou hebben bestudeerd. Wel werd ons toegezegd, dat, zoodra dit zou zijn geschied wederom contact met onze Maatschappij zou worden gezocht. Onze commissie bleef dus slechts over een afwachtende houding aan te nemen.

Tengevolge der oorlogsgebeurtenissen veranderde, zooals vanzelf spreekt, de geheele situatie. Het feit echter, dat de toenmalige chef der afdeling Hooger Onderwijs van het departement werd benoemd tot tijdelijk waarnemend Secretaris-Generaal deed ons hopen, dat ook de zoo dringende herziening van de wijze waarop het tandheelkundig onderwijs in ons land was georganiseerd, vroeg of laat weer aan de orde zou komen.

Daarom besloot het D. B. der Maatschappij te samen met de O.- en E.-commissie eene bijeenkomst te houden ten einde verschillende vraagstukken nog eens nader te bespreken.

Met het reeds vroeger opgestelde programma, waarvan de voornaamste punten waren:

1. een tandheelkundig candidaats-examen;
2. een tandheelkundig doctoraal-examen;
3. een tandarts-examen;
4. jus promovendi;

bleek men zich algemeen geheel te kunnen vereenigen.

Over de vraag of het mogelijk zou zijn de laboratorium-techniek bij de opleiding tot bescheidener proporties terug te brengen, waardoor meer tijd beschikbaar zou komen voor andere vakken, werd breedvoerig gesproken. Men was van meening dat van den modernen tandarts niet meer kan en mag gevergd worden dat hij de geheele laboratorium-techniek beheerscht. Zonder dat kan hij ook een zeer goed tandarts zijn met de onmisbare hulp van den tandtechnicus naast zich.

Door de techniek aan den stoel, dus die der operatieve tandheelkunde, die een exameneisch moet blijven, heeft men voldoende waarborgen, dat de a.s. tandarts de noodige manueele vaardigheid bezit.

Daarnaast zou kunnen worden volstaan met den eisch, dat de student een zeker aantal semesters tandtechnische werkzaamheden moet hebben verricht. Het hoe en waarom der laboratorium-techniek moet hem worden bijgebracht, doch het routinewerk kan men gerust den tandtechniker overlaten.

Ook kwam de vraag ter sprake of den a.s. tandartsen bij hunne opleiding wel voldoende sociaal-tandheelkundige kennis wordt meegegeven, gezien bijv. het feit, dat de schooltandverzorging, als een zoo belangrijk onderdeel der sociale tandheelkunde, in de toekomst ongetwijfeld een veel uitgebreider arbeidsveld, dan tot dusver het geval is geweest, zal worden toegewezen.

Dat ook het vraagstuk der al of niet wenschelijkheid of noodzakelijkheid van de uitbreiding der bevoegdheid van den tandarts onder de oogen werd gezien, spreekt vanzelf.

Reeds kort na deze vergadering (den 27en Sept.) ontving zoowel de Voorzitter onzer Maatschappij, collega Brugman, als die der O.- en E.-commissie eene uitnoodiging om zitting te nemen in een groote staatscommissie, waarin behalve verschillende medische hoogleraren en andere autoriteiten, ook de heeren Coebergh, directeur van het tandheelkundig instituut, en lector Tjebes zouden worden opgenomen. De toelichting, die deze uitnoodiging vergezelde, bevatte een zeer uitgebreid programma van onderwerpen waarover de commissie rapport zou moeten uitbrengen. Het was een stuk dat getuigenis aflegde van de zeer grondige wijze waarop de samensteller ervan zich in de geheele materie had ingewerkt.

Voor onze Maatschappij was er thans ruimschoots aanleiding wederom

contact te zoeken met het College van Lectoren in Utrecht ten einde over de meest belangrijke vraagpunten van gedachten te wisselen.

Tot onze voldoening bleek het College van eenzelfde gevoelen te zijn, zoodat in een tweetal bijeenkomsten, gehouden in het tandheelkundig instituut op 22 Oct. en 5 Nov., besprekingen plaats hadden, waarbij onzerzijds, behalve de Voorzitter der Maatschappij, aanwezig waren de Voorzitter der O.- en E.-commissie van Hasselt en de leden J. Sanders Ezn. en A. Edel.

Deze besprekingen, die van zeer aangenamen aard waren en getuigden van wederzijdsch begrip en van volkomen bereidheid tot samenwerking ten behoeve van een verbeterde, een diepere en bredere opleiding onzer a.s. collegae, zullen ongetwijfeld in de toekomst blijken van groote beteekenis te zijn geweest.

Helaas schijnt het noodlot der bestuurswisselingen ook thans wederom een spaak in het wiel te hebben gestoken, waardoor weer stagnatie is ontstaan.

Een nieuwe Secretaris-Generaal, Prof. van Dam, werd benoemd en deze moet zich natuurlijk nog in vele en velerlei onderwerpen, zijn departement betreffende, inwerken. Ook de Deutsche autoriteiten moeten in dezen natuurlijk worden gekend. Hierdoor is te verklaren, dat de voorgestelde staats-commissie nog niet definitief is benoemd en dus nog niet met hare werkzaamheden is kunnen beginnen. Laten wij hopen, dat dit spoedig zal geschieden en dat de wenschen en verlangens in zake het tandheelkundig onderwijs, welke ons reeds zoovele jaren hebben bezig gehouden, eindelijk in vervulling zullen gaan in het belang onzer a.s. collegae, maar vooral in het belang van het Nederlandsche volk.

A. L. J. C. VAN HASSELT,
Voorzitter O.- en E.-commissie.

Den Haag, 9 Jan. 1941.

JAARVERSLAG VAN DE COMMISSIE VOOR DE NAZORG

De Commissie voor de Nazorg heeft zich dit jaar hoofdzakelijk bezig gehouden met het opstellen van de Richtlijnen voor de Nazorg. Zeer werden de werkzaamheden bemoeilijkt door de oorlogsomstandigheden, echter is het toch gelukt de Richtlijnen ter beoordeeling naar het Dageelijksch Bestuur der Mij. te zenden. Er werd drie maal vergaderd, terwijl Voorzitter en Secretaris enkele malen bij elkaar kwamen om de definitieve redactie van de Richtlijnen vast te stellen. In de samenstelling der Commissie kwam geen wijziging.

Met de hoop uit te spreken, dat het nut en de noodzakelijkheid van de Nazorg door alle instanties, die zich bezighouden met de volksgezondheid, zal worden ingezien en dat deze „verlenging” van de Schooltandverzorging die aandacht krijgt, die het verdient, worde dit verslag geëindigd.

TH. A. J. M. SMITS,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE CENTRALE ZIEKENFONDS-
COMMISSIE

Het jaar 1940 is voor de C.Z.C. reeds direct met belangrijke mutaties begonnen. Collega van Eupen, die jaren de functie van secretaris had waargenomen, heeft wegens uitbreiding van zijn praktijk voor het secretariaat bedankt en in overleg met het D. B. heeft de C. Z. C. hem tot voorzitter gekozen, terwijl ondergeteekende het secretariaat heeft overgenomen.

Nu ik gedurende dit jaar deze functie heb waargenomen, kan ik eerst goed beoordeelen hoeveel dank onze Maatschappij aan collega van Eupen verschuldigd is voor het vele en goede werk, dat hij gedurende al die jaren gedaan heeft en hoe gelukkig wij ons moeten prijzen, dat hij bereid was als voorzitter dit werk voort te zetten.

Ondergeteekende is daar speciaal dankbaar voor, daar hij bij zijn nieuwe taak onnoemelijk veel steun van van Eupen heeft mogen onder vinden.

In de plaats van collega v. d. Meijde Bie, die wegens zijn vele andere functies in de afdeling Rotterdam en bij de R.T.V., als lid van onze Commissie bedankt heeft, werd op de Jaarvergadering collega Zonder van uit Deventer gekozen. Een woord van dank voor v. d. Meijde Bie is hier zeker op zijn plaats, voor het vele werk, dat hij als C.Z.C.-lid gedaan heeft. In zijn functie van voorzitter van de A.Z.C. Rotterdam & Omstreken heeft hij dit jaar ons veel van advies gediend.

Collega Zonder van heeft zich onmiddellijk als ijverig lid ingewerkt.

Het begin van dit jaar werd vol moed ingezet. Er werden verschillende belangrijke kwesties behandeld tot de donkere Meidagen over ons land kwamen.

Na eenige weken van werkeloosheid en inzinking werden wij alweer zeer spoedig tot de werkelijkheid teruggeroepen en begonnen wij ons werk weer met kracht voort te zetten, hoewel het er niet gemakkelijker op werd.

Ons Commissielid Piet Blaauw werd helaas zwaar getroffen door het verlies van zijn huis, maar nu heeft hij gelukkig weer zijn werkkraft teruggevonden en hoewel wij hem helaas vaak (ook door de minder goede treinverbindingen) op onze vergaderingen hebben moeten missen, hebben wij hem al eenige keeren bij onze bijeenkomsten mogen begroeten en hopen wij, dat hij voortaan weer geregeld zal kunnen medewerken en dat geen rampen hem daarvan meer terug zullen houden. Ter behandeling van de verschillende kwesties heeft de Commissie 21 gewone vergaderingen gehouden, terwijl door meerdere leden van de Commissie nog zeer veel besprekingen gevoerd zijn met D. B., Ziekenfondsbesturen, H. C. v. d. Mij. van Geneeskunst, Bestuur van den Centraalen Bond van Ziekenfondsen, A. Z. C.'s en de plaatselijke collega's.

Door de slechte treinverbindingen en de verduistering heeft de Commissie dit jaar geen verder gevolg kunnen geven aan de plannen om nu en dan eens gewestelijk met eenige A.Z.C.'s te vergaderen. Hopelijk zal dit in het nieuwe jaar mogelijk zijn.

De voorzitter en secretaris van onze Commissie woonden een bespreking bij onder leiding van het D. B. met de eereleden, commissievoorzitters en met den Directeur-Generaal en den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid inzake een dreigend ziekenfondsconflict te Leiden.

Bij een conferentie van alle groepen, welke iets met het ziekenfondswezen te maken hebben, onder leiding van den Directeur-Generaal van de Volksgezondheid, was onze Maatschappij vertegenwoordigd door haar voorzitter collega Brugman en door den voorzitter van de C.Z.C., collega van Eupen. Daar werd door alle groepen medewerking bij een eventueele wettelijke regeling, waarbij waarschijnlijk zal worden overgegaan tot het stichten van een ziekenfondsraad, toegezegd. Bovendien werd algemeen voor meerdere concentratie gevoeld.

Het doet mij genoegen te kunnen constateeren, dat de samenwerking met de Huisartsencommissie van de Mij. van Geneeskunst tegenwoordig vlotter verloopt en dat haar secretaris, dr. Eggink, onze Commissie steunt bij het invoeren van ziekenfondsregelingen, waarbij de vulling niet meer geheel in de verzekeringspremie wordt opgenomen.

Ook de besprekingen met den voorzitter en den secretaris van den Centralen Bond van Ziekenfondsen hebben een prettig verloop, hoewel eenige van de bij dezen Bond aangesloten fondsen niet altijd schijnen te begrijpen, dat zoowel hun Bondsbestuur als onze Commissie het beste met hen voor hebben. Ook met de ziekenfondscommissie van de Maatschappij tot Bev. d. Pharmacie hadden wij in het begin van het jaar een aangename bespreking.

Na al deze opmerkingen, welke eenigszins in majeur gesteld zijn, moeten er helaas eenige in mineur volgen en wel intern.

Vele leden van onze Maatschappij, medewerkers aan ziekenfondsen, schijnen nog steeds niet te begrijpen, dat het invullen en wel volledig invullen van de maandlijsten strikt noodzakelijk is. Dat is noodig om goede statistische gegevens te verkrijgen. Bij besprekingen, zoowel met regeeringsautoriteiten als met ziekenfondsbesturen, is het voor de onderhandelaars van de Maatschappij een handicap wanneer zij niet over voldoende gegevens beschikken.

De C.Z.C. vertrouwt er op, dat de ziekenfondstandartsen zullen begrijpen, dat, wanneer zij aan deze verplichtingen niet voldoen, zij zich niet houden aan het in de ziekenfondscontracten genoemde artikel, dat zij een administratie moeten hebben volgens Maatschappijvoorschriften, met al de gevolgen van dien. Een andere minder prettige opmerking moet ik maken, n.l. dat er nog altijd A.Z.C.-Commissies zijn, die van meening zijn, dat het niet noodig is afdelings-ziekenfondsjaarsverslagen in te leveren. Hopelijk zal het nieuwe jaar hierin verbetering brengen.

Van de A.Z.C.'s van de afdelingen:

Den Haag & Omstreken, Overijssel, Limburg, Noord-Holland, Utrecht & Omstreken, Rotterdam & Omstreken, Gelderland en Friesland, heeft de C.Z.C. de jaarverslagen ontvangen. Uit al deze verslagen blijkt, dat het invullen van de maandstaten nog te wenschen overlaat.

Dit jaarverslag wil ik niet besluiten zonder hulde te brengen aan

onzen Mij.-voorzitter, collega *Brugman* voor de wijze, waarop hij zich, behalve in alle andere onderdeelen, ook in het ziekenfondsvraagstuk heeft ingewerkt en het vele werk, dat hij ook hierbij verricht.

B. L. PAËRL,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE COMMISSIE VOOR BEROEPS- ETHIEK

Het vorige jaarverslag gewaagde reeds van weinig arbeid in de commissie, in verband met het Europeesch conflict. En nu ons land zelf de gevolgen ondervindt van den krijg, is het jaarverslag nog soberder getint.

Slechts eenmaal, aan het einde van het jaar, kwam de commissie bijeen, voornamelijk om kennis te nemen van de door Voorzitter en Secretaresse gevoerde correspondentie, naar aanleiding van ingekomen brieven. Deze betroffen uitsluitend vraagstukken op het gebied van adverteeren en zenden van afspraakkaartjes, behalve de zich van tijd tot tijd herhalende klachten van leden over handelingen door collegae.

Zooals reeds vroeger meermalen is medegedeeld moet onze commissie zich, krachtens de haar toegewezen taak, ten opzichte van deze klachten veel reserve opleggen. In die gevallen moet zij vaak naar de rechtscolleges der Maatschappij verwijzen.

Geen verandering deed zich voor in de samenstelling der commissie.

LINE DE BEER-VAN ESSEN,
Secretaresse.

JAARVERSLAG DER POLIKLINIEK-COMMISSIE

Het jaarverslag der Polikliniek-Commissie over 1940 kan ditmaal zeer kort zijn.

Vóór 10 Mei 1940 bestond geen aanleiding de commissie bijeen te roepen en na dien datum waren de omstandigheden van dien aard, dat het zeer moeilijk was een commissie-vergadering te beleggen.

Door voorzitter en secretaris werden enkele zaken afgedaan, die geen uitstel konden lijden, maar waarvoor een bijeenkomst der geheele commissie niet noodzakelijk was.

Wel kwam de commissie op 4 Januari j.l. te Utrecht bijeen ter bespreking van enkele ernstige kwesties, die gerezen waren.

Door een der Afdeelingsbesturen was n.l. bij de commissie een klacht ingediend over de werkwijze van een bepaalde polikliniek. De commissie besloot hiernaar een nader onderzoek in te stellen en naar bevind van zaken te handelen.

Tot zijn leedwezen was de commissie verplicht aan een collega de toestemming tot oprichting ener particuliere polikliniek te weigeren.

Daar deze collega zich echter niet zonder meer bij deze weigering wenschte neer te leggen, zal de commissie aan het D. B. voorstellen deze kwestie aanhangig te maken bij den betreffende Afdeeliningsraad.

Verder verloopt alles rustig en hebben alle ons bekende poliklinieken de daarvoor gestelde Maatschappij-voorwaarden aanvaard.

Laten wij hopen, dat in het nieuwe jaar de normale toestanden weer zullen worden hersteld.

J. A. SALOMONS,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE TANDTECHNISCHE ORDENINGS-COMMISSIE

Hoewel de ernstige gebeurtenissen van dit afgelopen jaar natuurlijk ook hun stempel hebben gedrukt op de werkzaamheden der Tandtechnische Ordenings-Commissie heeft zij toch haar werkzaamheden kunnen voortzetten.

Op 4 Mei 1940 kwamen de voorzitters der verschillende sub-commissies, vormende het dagelijksch bestuur der T.O.C., te Utrecht bijeen ter bespreking van enkele belangrijke kwesties, rakende de samenwerking met de V.L.H.T. en de organisaties der tandtechnici. Niemand kon toen vermoeden welk een ramp ons land een week later zou treffen, waardoor voorloopig geen gelegenheid meer bestond de werkzaamheden der T.O.C. voortgang te doen vinden.

Eerst op 12 October kwam de T.O.C. weer in voltallige commissievergadering bijeen te Amsterdam om te bespreken wat onder de huidige omstandigheden, in verband met verschillende hangende vraagstukken, diende te worden gedaan. Besloten werd zooveel als eenigszins mogelijk was de werkzaamheden voort te zetten.

In de samenstelling der T.O.C. kwam een enkele wijziging, doordat collega L. Broese van Groenou, om gezondheidsredenen, ontslag nam en werd vervangen door collega A. P. Voermans.

Zooals gewoonlijk werd echter het meeste werk op het gebied der tandtechnische ordening verricht in de Contact-Commissie, die slechts met korte onderbreking haar geregelde bijeenkomsten te Amsterdam heeft kunnen houden en ongeveer maandelijks heeft vergaderd.

Het spreekt van zelf, dat de uitvoering van belangrijke projecten, ten gevolge van de tijdsomstandigheden, tot nader moest worden aangehouden.

Op verzoek van de Contact-Commissie werd door het D. B. een enquête gehouden onder de leden der Maatschappij t.b.v. de registratie der tandtechnici en de contrôle op de tandtechnische laboratoria. Deze enquête is een groot succes geweest, daar op 8 na alle Maatschappij-leden hun vragenlijst hebben ingezonden, zoodat de C.C. thans over waardevolle gegevens beschikt.

Tegen deze 8 collega's, die blijkbaar weigeren hun medewerking te verleenen aan de uitvoering van de desbetreffende besluiten onzer Maatschappij, zullen disciplinaire maatregelen worden genomen.

Hoewel onafgebroken gepoogd werd met de loontrekkende tand-technici de besprekingen, over een bindende arbeidsovereenkomst en wat daarmee samenhangt, voort te zetten, mocht dit, doordat van werknemerszijde geen medewerking werd toegezegd, niet gelukken.

Het spijt mij te moeten vermelden, dat zich t.o. van de samenwerking met de V.L.H.T., die steeds een uitstekende was geweest, in den laatsten tijd moeilijkheden hebben voorgedaan, waardoor deze samenwerking ernstig in gevaar zou kunnen worden gebracht. Het laat zich echter aanzien, dat deze, dank zij de krachtige en tactvolle leiding van den voorzitter der C.C., collega Visser, spoedig tot oplossing zullen komen, waartoe de besprekingen nog gaande zijn.

In de hoop, dat in dit nieuwe jaar de omstandigheden zich dusdanig zullen wijzigen, dat de T.O.C. en de C.C. haar werkzaamheden weer in vollen omvang zullen kunnen volbrengen, eindig ik dit jaarverslag.

J. A. SALOMONS,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE COMMISSIE VOOR MEDEDEELINGEN AAN DE PERS OVER 1940

De werkwijze van de commissie is in het afgelopen jaar in zooverre gewijzigd, dat, ter besparing van tijd en kosten, voltallige vergaderingen der commissie zooveel mogelijk werden vermeden.

Slechts éénmaal — in Februari — kwam de commissie voltallig bijeen, daartoe uitgenoodigd door het Dagelijksch Bestuur, ter bespreking van het concept-brochure „Doel en Werk van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde”, welke brochure zal moeten dienen tot voorlichting van pas-afgestudeerde collegae en eventueel ook van hen, die nog niet tot het Maatschappijverband zijn toegetreden.

Hoewel het gewenscht bleek enkele wijzigingen in het concept aan te brengen, had de opzet der brochure de goedkeuring van het Dagelijksch Bestuur.

Het naar aanleiding van deze bespreking gewijzigde concept, werd tengevolge van den oorlogstoestand pas na de zomervacantie opnieuw aan het Dagelijksch Bestuur aangeboden.

Behalve aan de samenstelling van deze brochure, welke intusschen is verschenen, wijdde de commissie zich aan haar eigenlijke taak, het publiceeren van opvoedende artikelen, de tandheelkunde betreffende, in dag- en weekbladen.

In het begin van het afgelopen jaar werd een artikel, getiteld: „Een woord tot het kind”, „Hoe houd ik mijn tanden?”, aan $\pm$ 130 dagbladen en periodieken aangeboden.

Tot ons genoegen bleek, dat in de courantenwereld de belangstelling voor ons werk groeide. Meerdere „bewijsnummers”, waarin bovengenoemd artikel was opgenomen, werden ons toegezonden. In genoemd artikel, waarin de deskundige schrijver zich tot de jeugd wendt, werd

gewaarschuwd tegen het gebruik van kleverig voedsel en van snoeperij, terwijl op de noodzaak van het reinigen van den mond vóór het slapen gaan de nadruk werd gelegd. Bovendien werd verteld, waarom geregelde halfjaarlijksche contróle ook van een gaaf gebit noodzakelijk is.

In het begin van Mei verscheen in ruim 200 bladen een artikel getiteld: „Voortschrijding, ook in de Tandheelkunde”, waarin niet alleen gewezen werd op het mogelijke verband tusschen een slecht gebit en bepaalde lichamelijke ongesteldheden en ziekten, maar waarin ook werd gesproken over moderne hulpmiddelen (o.a. de Röntgenfoto), welke door de ontwikkeling der techniek aan het onderzoek dienstbaar zouden worden gemaakt.

Hoewel door den gewijzigden toestand het werk der commissie stagnatie ondervond, kon toch in September reeds weer een bijdrage getiteld: „Zorg voor het Kindergebit” worden aangeboden. Dit aphoristisch geschreven artikel gaf verschillende nuttige wenken en raad aan ouders, betreffende de verzorging van het kindergebit, waarbij de nadruk werd gelegd op de groote waarde van een gezond melkgebit, zoowel voor de gezondheid der kinderen als voor het blijvend gebit.

Laatstgenoemd artikel werd aan niet minder dan 750 dag- en weekbladen ter plaatsing aangeboden. Deze enorme uitbreiding van onze relaties ging gepaard met een even groote uitbreiding van de administratie van het secretariaat der commissie, waar bovendien alle gegevens op een uitgebreid en overzichtelijk kaartsysteem worden vastgelegd.

In November van het afgelopen jaar werd wederom een artikel ter plaatsing aangeboden aan $\pm$ 750 periodieken, ditmaal met den titel: „Saneeren is noodzakelijk voor het behoud van het gebit”. Na een verklaring van hetgeen met saneeren wordt bedoeld, werd in dit artikel gewezen op de noodzakelijkheid van de halfjaarlijksche contróle.

In verband hiermee werd gewezen op het nut van de Schooltandverzorging, terwijl ook moederzorg en kleuterzorg werden genoemd als belangrijke onderdeelen der sociale voorzorg en der maatschappelijke hygiëne.

Moge dit jaarverslag er toe bijdragen, bij de leden der Maatschappij belangstelling te wekken voor het werk van de Perscommissie. Het werk van deze commissie kan nog door veel meer collegae worden gesteund, door het toesturen van voor publicatie geschikte artikelen.

Een woord van dank aan degenen, die aan onze commissie op deze wijze reeds vaak medewerking verleenden is hier zeker op zijn plaats.

F. J. J. SCHERPHUIS,
Secretaris.

JAARVERSLAG VAN DE CRISISCOMMISSIE

In aansluiting aan den arbeid van de „Crisis-Commissie” gedurende de tweede helft van 1939, met het doel de door den internationalen toestand ontstane moeilijkheden voor onze professie zoo gunstig mogelijk voor de belanghebbenden op te lossen, werd begin Januari 1940 een

aanvang gemaakt met het voorbereiden en ten uitvoer leggen van een plan cursussen te organiseeren voor de behandeling van kaakverwondingen en -fracturen in oorlogstijd.

In samenwerking met de V. v. N. T. en de W. T. A. werd een programma samengesteld voor een theoretischen cursus en de medewerking gezocht en verkregen van Prof. M. W. Woerdeman, te Amsterdam, die spreken zou over anatomie, Prof. Dr. P. R. Michael, den Haag, over chirurgie, terwijl de speciale kaakchirurgie met alles wat daarbij behoort (röntgenologie etc.) in samenwerking met collega T. Poelstra, behandeld zou worden door Lector J. W. A. Tjebes. Lectrix J. G. Schuiringa, met de medewerking van collega L. E. Bicknese, belastte zich met het geven van voordrachten en demonstraties van moderne apparaten voor de chirurgische kaakprothese.

Allereerst werd per circulaire, dato 11 Januari — waarbij tevens een literatuurlijst werd aanbevolen — een beroep op de collega's gedaan en het succes was al dadelijk zeer verheugend; ruim 175 tandartsen gaven zich op voor het volgen van den cursus.

De voordrachten werden tusschen 6 Februari en 16 Maart gehouden, deels te Amsterdam en voorts te Utrecht.

Tegelijkertijd was onzerzijds contact onderhouden met het Nederlandsche Roode Kruis, dat een 60-tal tandartsen aanstelde, verdeeld in verschillende groepen (Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Leiden, Haarlem, Zaandam, Hoorn, Alkmaar, Medemblik, Enkhuizen, Koog a/d Zaan, Schiedam, Delft en Vlaardingen), bereid om ten tijde van oorlog of oorlogsgevaar gewonde en zieke militairen, alsmede burgerslachtoffers te behandelen. Deze tandartsen hadden tevens op zich genomen om de meest noodzakelijke instrumenten en materialen op eigen kosten aan te schaffen.

Na herhaalde besprekingen met de firma Tholen, bracht deze laatste een tweetal handkoffers speciaal voor het vervoer van het instrumentarium voor kaakfracturen in den handel en werd een uitgebreide lijst van benodigde artikelen samengesteld en aan de tandartsen in Nederland toegezonden.

Inmiddels werd voor de bovengenoemde tandartsen, aangesteld door het Roode Kruis, een praktische cursus gearrangeerd (26—30 Maart 1940) in Utrecht tijdens de Paaschvacantie.

Aan dezen cursus namen ongeveer 60 tandartsen deel. Er werd door twee docenten in twee groepen 's morgens en 's middags gedemonstreerd en de cursisten waren tevens in de gelegenheid eigenhandig verschillende extra- en intra-orale verbanden te leeren aanleggen.

Een woord van bijzondere waardeering voor het welslagen van dezen practischen cursus komt zeker toe aan Mej. Schuiringa en collega Poelstra, die alles in het werk gesteld hebben om de demonstraties interessant en leerrijk te maken. Dr. Tjebes was zeer tot onzen spijt door ongesteldheid verhinderd hen ter zijde te staan.

Reeds in het afgelopen jaar hadden wij getracht de moeilijkheden, verbonden aan het verkrijgen van „zakenverlof” voor onze gemobiliseerde collega's zooveel mogelijk te verlichten en daartoe werden ook

tot Mei van dit jaar alle pogingen in het werk gesteld, met het resultaat dat het den tandartsen veelal mogelijk was periodiek verlof te verkrijgen teneinde zodoende hun eigen praktijken zoo goed mogelijk gaande te houden.

Ook werden lijsten aangelegd van collega's die zich voor waarneming beschikbaar stelden en werden normen vastgelegd voor de daaruit voortvloeiende financieele verplichtingen.

De voorziening van het materiaal benodigd voor het leggen van kaakverbanden (draad enz.) had evenzeer de bijzondere aandacht van het Comité. Daar bleek dat in ons land dit materiaal zeer onvoldoende voorradig was, hebben wij gepoogd o.a. draad uit het buitenland te betrekken, hetgeen ons juist was mogen gelukken toen de oorlog in eigen land uitbrak en dus elke mogelijkheid van aanvoer van buitenaf onmogelijk werd.

Wij zijn nu den fatalen datum van 10 Mei 1940 genaderd en op dien dag ging automatisch het geheele apparaat in werking. De door het Roode Kruis aangestelde tandartsen bleven telefonisch aangesloten en het wachten was alleen op den oproep! Gelukkig kan geconstateerd worden, dat het aantal gevallen betrekkelijk gering is geweest en dat — hoewel ieder op zijn post was — slechts in weinig plaatsen de hulp van de daarvoor aangewezen collega's is ingeroepen. Op die plaatsen is, naar wij hebben ervaren, voortreffelijk werk verricht, waarover nog nader zal worden gerapporteerd.

Na het beëindigen van den strijd en toen de bezetting een voldongen feit geworden was, is het werk door onze Commissie voortgezet, hoewel de problemen weer van geheel anderen aard werden.

Daar is dan in de eerste plaats de kwestie van de distributie van goud, benzine en zeep.

Vooraf het eerste onderwerp had natuurlijk onze volle aandacht en er is geconfereerd met de daarbij betrokken instanties, totdat het ons mogelijk was de collega's, door middel van een circulaire, mede te deelen, dat opgave van de bij den tandarts aanwezige voorraden noodzakelijk was, maar dat dit goud voorloopig niet gevorderd zou worden; iets later werd een vast kwantum toegestaan, gebaseerd op het totaalverbruik van het voorafgaande jaar, verdeeld over de kwartalen. (Juist ontvangen wij bericht dat voortaan slechts *maand*toewijzingen gegeven mogen worden en dat voor de maand Januari de toewijzing is vastgesteld op 100 % van 1/12 van het verbruik over 1939).

Ook de benzine toewijzing heeft heel wat conferenties en correspondentie ten gevolge gehad.

Bij de in werking treding dezer distributie bleek aldra, dat autoriteiten in de meening, dat tandartsen de praktijk aan huis uitoefenden, geen rijvergunning en benzine toewijzing voor tandartsen noodig achtten.

In verband met het feit, dat velen voor een belangrijk gedeelte in hun bestaan afhankelijk zijn van de inkomsten uit zitdagen en anderzijds vele plaatsen van tandheelkundige hulp verstoken zouden zijn, als de tandarts niet in de gelegenheid zou worden gesteld deze plaatsen te bezoeken, hetgeen uit den aard der zaak alleen per auto mogelijk was,

zijn door ons stappen ondernomen, ook voor tandartsen die hiervoor in aanmerking zouden komen, een rijvergunning en benzine-toewijzing te verkrijgen.

Ook voor de schooltandverzorging was in bepaalde streken van ons land benzine een dringende „levenseisch”.

Een circulaire aan de leden moest ons de noodige gegevens verstrekken. Aan de hand hiervan zijn in vele gevallen collegae geholpen kunnen worden, zij 't dan ook o.a. met eenige inkrimping van het aantal zitdagen. De benzinepositie heeft tengevolge gehad dat in den loop der maanden het aanvankelijk toegewezen kwantum wederom geleidelijk is beperkt en het uitermate moeilijk zal zijn nieuwe toewijzingen toegezegd te krijgen.

Voorts werd met goed resultaat getracht voor de tandartsen — zooals ook voor de artsen het geval is — een extra toewijzing zeep te verkrijgen en goeden raad werd den collega's door rondschrijven verstrekt hoe op hun zeepvoorraad zooveel mogelijk te besparen. Om ook voor de „bedrijfs-wasch” der tandartsen een extra rantsoen zeep te verkrijgen, bleek — ondanks herhaalde pogingen in die richting ondernomen — niet mogelijk.

Nu echter de toewijzing voor de wasch in het algemeen ruimer gesteld is, is deze moeilijkheid thans iets minder geworden dan zich aanvankelijk liet aanzien. De rubberpositie werd door ons ook in conferenties met de betrokken instanties besproken. Daar de aanwezige voorraad hier te lande er niet ongunstig voorstond en het feit, dat import uit landen van het continent mogelijk was, zag men er van af dit artikel aan distributie-bepalingen te onderwerpen.

Dat voor de andere materialen zich thans nog geen acute moeilijkheden voordoen (althoewel prijsstijging — b.v. van kwik — en aflevering in kleinere quanta niet te vermijden zijn) moge voor een belangrijk deel te danken zijn aan het feit, dat naar aanleiding onzer beide circulaires, velen zich gehaast hebben, toen het nog mogelijk was, tijdig tot een kleine voorraadvorming over te gaan, waardoor anderzijds de Dental Depots weder in staat werden gesteld hunne voorraden aan te vullen.

Door onbekendheid met den duur der verwickelingen blijft bedachtzaamheid geboden en spaarzaamheid met het materiaalengebruik dringend vereischt.

De dag na de catastrofe te Rotterdam, waarbij reeds alleen 24 tandheelkundige praktijken geheel of gedeeltelijk werden getroffen — nam de „Crisis-Commissie” de eerste stappen om, in samenwerking met een reeds gevormd Comité van Rotterdamsche collega's, een hulpverleening op groote schaal te organiseeren. Circulaires werden verzonden, besprekingen werden gevoerd, lijsten ter intekening gedistribueerd. Aan een daaropvolgende vergadering van het D. B. onzer Maatschappij werd voorgesteld om een speciaal Comité te belasten met de inzameling, distributie en beheer van gelden ter leniging van den grootsten nood der getroffen collega's. Dit Comité, bestaande uit de heeren Dr. A. L. J. C. van Hasselt, voorzitter, J. D. Toose, secretaris en de leden W. C. Koldewijn, A. Haije, A. Edel, penningmeester en J. A. Salomons, heeft zich intusschen uitnemend van de hem opgelegde zware taak gekweten; een bedrag van ± f 50.000.— werd

bijgebracht of toegezegd, waarvan reeds tot tweemaal toe uitkeeringen zijn gedaan aan de getroffen collega's in den lande, terwijl onderhandelingen gevoerd werden met de Dental Depots, om te bevorderen, dat de tandartsen bij het aanschaffen van hun nieuwe installaties tegemoetkomend behandeld zouden worden.

Nagegaan werd bovendien en overleg met de desbetreffende instanties gepleegd om van invoer van de benoodigde installaties verzekerd te zijn.

In October van dit jaar werd door den „Reichszahnärztführer" namens het „Reichsministerium" contact gezocht met de „Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde", waarvan het resultaat was, dat de Maatschappij hare medewerking toezegde aan een tusschen beide partijen te sluiten overeenkomst betreffende de tandheelkundige hulpverlening aan de gezinnen hier woonachtig van in Duitschland werkende Nederlanders, die in de Deutsche ziekenfondsen zijn opgenomen en de alhier woonachtige Deutsche burgers, voor zoover deze recht hebben op ziekenfondshulp, voortvloeiende uit hun lidmaatschap der Deutsche ziekenfondsen. De detail uitvoering werd met de hier te lande vertoevende bezettingsautoriteiten nader besproken, uitgewerkt en geregeld.

De leden der Maatschappij en in enkele plaatsen waar geen Mij.-leden gevestigd zijn, ook niet-leden, werden bij rondschrijven verzocht zich eventueel voor deze hulpverlening op te geven. Ruim 600 gaven aan dezen oproep gevolg en intusschen werd per 15 November j.l. de overeenkomst van kracht.

Verschillende gedupeerde gedemobiliseerde collega's verzochten onze bemiddeling en naar ons beste vermogen is getracht hen wederom arbeid te bezorgen.

Wij hopen een volgend jaar te kunnen berichten, dat onze taak op gunstige wijze afgewikkeld is kunnen worden, door het weder intreden van normale toestanden.

B. J. BRUGMAN.
A. L. J. C. VAN HASSELT.
CH. F. L. NORD.

Laboratoria, aangesloten bij de Vereeniging
van Laboratoriumhoudende Tandtechnici in
Nederland

(Secr. Ampèrestr. 75, Den Haag. Tel. 332015, postrek. 217307)

Lijst der aangesloten Laboratoria.

H. C. Stikkel	Alkmaar
Amst. Tandt. Lab. N.V. J. C. Adriaansen	Amsterdam
A. C. Deurloo	Amsterdam
J. A. Dürschke Jr.	Amsterdam
L. M. Fritz Jr.	Amsterdam
P. Gijzelaar	Amsterdam
„Orthodontie” Tandtechn. Lab. C. L. Baak	Amsterdam
K. H. F. Rammelt. Jr	Amsterdam
E. Thomas	Amsterdam
A. Vertes	Amsterdam
J. van Wezel	Amsterdam
N. G. Pieters	Amersfoort
P. van Toledo	Amersfoort
Tandtechnisch Laboratorium v/h B. Burghoorn	Apeldoorn
A. J. Kosterman	Arnhem
Tandtechnisch Lab. Arnhem	Arnhem
Tandtechnisch Lab. „Gelderland”, H. J. Kooi	Arnhem
Gebr. Tolmeijer	Arnhem
K. den Hartog	Assen
C. Limburg	Baarn
P. Backes	Bergen op Zoom
J. Bolhuis	Breda
G. M. L. Augustijn	Bussum
Joh. Schouten	Delft
M. v. d. Graaf	Dordrecht
J. H. Kemp	Dordrecht
G. H. R. van Empelen	Enschede
A. C. van Dommelen	Gouda
J. Appelhof	Groningen
Groninger Tandtechnisch Laboratorium	Groningen
Max Reneman N.V.	
A. F. J. Bernard	Den Haag
J. R. Fruitema	Den Haag
R. Hoeve	Den Haag
N.V. Moerhuis & Segboer	Den Haag
B. v. d. Neut	Den Haag
W. Neefs	Den Haag
H. C. Oussoren	Den Haag
Jac. Poot	Den Haag
A. Westra	Den Haag
A. van Zadel	Den Haag
H. J. P. Cornet Jr.	Haarlem

W. Geuzebroek	Haarlem
G. Henneman	Haarlem
J. v. d. Kuy	Haarlem
M. Takken	Haarlem
Y. Meyer	Heerenveen
J. J. Verharen	Heerlen
A. Muzerie	Den Helder
Gooisch Tandtechn. Lab. L. P. H. v. d. Berg	Hilversum
Hilversumsch Tandtechnisch Lab. J. Jacobs	Hilversum
P. F. J. Felten	Laren
Friesch Tandt. Lab. Ombelet & Jorna	Leeuwarden
H. Kooistra	Leeuwarden
A. L. van Bergen Henegouwen	Leiden
M. H. v. d. Linde	Leiden
F. G. Smithuis	Lochum
Gebr. Mueller	Maastricht
H. J. K. van Empelen.	Rotterdam
L. W. F. Lacroix	Rotterdam
C. Th. Leenders	Rotterdam
W. van der Meulen	Rotterdam
J. F. de Regt	Rotterdam
L. E. Roelofsen	Rotterdam
Rotterdamsch Tandtechn. Lab. W. A. Tieleman	Rotterdam
J. van Solingen	Scheveningen
J. van Toledo	Scheveningen
G. Halvax	Schiedam
H. J. Volbeda	Sneek
B. H. Cohen	Tilburg
Jos. Helwes	Tilburg
H. Hopman	Utrecht
J. G. H. Jansen	Utrecht
H. J. Jetses	Utrecht
A. Meyer	Utrecht
L. M. J. Ostendorf	Utrecht
J. L. Schappert	Utrecht
C. Veth	Utrecht
D. Volbeda	Utrecht
J. v. d. Wildt	Voorburg
D. M. de Leve	Wildervank
S. A. May	Winschoten
J. Siesling	Zwolle
P. C. A. Broek	Zeist

De laboratoriumhouder K. v. d. Woude, Menaldumerstraat 9B te Leeuwarden, is wegens onbevoegde uitoefening der tandheelkunde van de ledenlijst der V.L.T.H. geschrapt.

Ingevolge het bepaalde bij art. 6 der overeenkomst met de V.L.T.H. is het leden der Maatschappij niet meer veroorloofd tandtechnische opdrachten aan het laboratorium v. d. Woude te Leeuwarden te geven.